

SKÓLASKRIFSTOFA REYKJAVÍKUR

TJARNARGÖTU 12, 101 REYKJAVÍK
SÍMI 28544. FAX 28546. Kt.: 620884-0309

Alþingi

Erindi nr. Þ 118 / 362

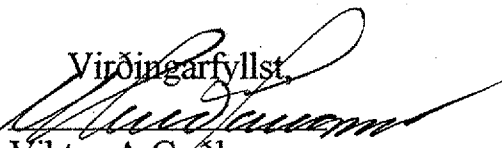
komudagur 6 / 12 1994

Reykjavík 5. desember 1994.

Menntamálanefnd Alþingis
b.t. Ágústu H. Lárusdóttur
Þórshamri v/ Templarasund.

Með bréfi þessu fylgir umfjöllun mín um frumvarp til laga um grunnskóla
sbr. bréf yðar frá 10. nóvember 1994.

Virðingarfyllst,

Viktor A. Guðlaugsson

SKÓLASKRIFSTOFA REYKJAVÍKUR

TJARNARGÖTU 12, 101 REYKJAVÍK
SÍMI 28544. FAX 28546. Kt.: 620884-0309

Frumvarp til laga um grunnskóla. Umsögn.

Undirritaður forstöðumaður Skólaskrifstofu Reykjavíkur hefur farið yfir fyrirbyggjandi frumvarp að lögum um grunnskóla.

Hér á eftir verður gerð grein fyrir nokkrum þeim atriðum, sem ég tel að gefa þurfi sérstakan gaum í lagatexta og e.t.v. ekki síður við setningu reglugerða og túlkun laganna:

3. gr.

Í þessari grein er kveðið á um að skólar skuli vera einsetnir.

Nánari útfærslu er að finna í ákvæðum til bráðabirgða, þar sem segir að þessu markmiði skuli náð fyrir árið 2001.

Nauðsynlegt er að mat á kostnaði vegna þessa ákvæðis liggja fyrir hjá einstökum sveitarfélögum og að með einhverjum hætti verði komið til móts við þau sveitarfélög, sem eiga í erfiðleikum með að fjármagna framkvæmdir í skólamálum með þessum hraða.

4. gr.

Í þessari grein er kveðið svo á, að nemendur skuli eiga kost á málsverði á skólatíma. Þetta ákvæði þarf að skýra nánar.

Reginmunur er á, hvort verið er að tala um fullkominn heitan málsverð með tilheyrandi aðstöðu eða framreiðslu léttrar máltíðar, sem kerfst mun minni aðstöðu og mannafla.

Í framhaldi af umræðum, sem fram hafa farið og starfi nefndar á vegum Skólaskrifstofu Reykjavíkur hefði ég kosið að sjá að á undan orðinu málsverði yrði skotið orðinu "léttum".

Sú framsetning ætti að tryggja skilvirkari og ódýrari framkvæmd málsins.

Bent er á að á Norðurlöndum er Svíþjóð eina landið, þar sem skólamáltíðir eru viðteknar í grunnskólum.

6. gr.

Í þessari grein er fjallað um málsmeðferð, þegar brestur verður á skólasókn nemenda.

Þar segir í 2. mgr. að vísa skuli málinu til skólanefndar, takist skólastjóra ekki að finna leiðir til úrbóta.

Gert er ráð fyrir að skólanefnd vísi málinu til meðferðar sérfræðipjónustu á vegum viðkomandi sveitarstjórna. Ekki er ítarlega gerð grein fyrir hver þessir sérfræðipjónusta er.

Hér tel ég að Skólaskrifstofur á viðkomandi svæðum ættu að hafa forystuhlutverk og úrskurðarvald og að ágreiningsmálum mætti síðan skjóta til skólanefnda. Slíkt myndi spara verulegan herkostnað við fundahöld viðkomandi nefnda. Menntamálaráðuneytið getur svo að sjálfsögðu verið lokaáfanginn í ferlinu.

8.gr.

Þessa grein mætti e.t.v.orða með öðrum hætti, einkum síðari málsgreinina, þar sem sú kvöð er lögð á forráðamann, að nemandinn "vinni upp" ákveðið tap á námstíma. Mér finnst að það færi betur á að þetta væri orðað með þeim hætti, að forráðamaður bæri ábyrgð á að nám nemandans raskaðist sem minnst, vegna slíkra óviðráðanlegra aðstæðna.

9.gr.

Hér er menntamálaráðuneytinu ætlað eftirlitshlutverk með lögum þessum.

Þar segir m.a.: "**Ráðuneytið skal fylgjast með, að allir grunnskólar landsins eigi kost á sérfræðiþjónustu og að nemendur, sem ekki geta notið kennslu með fullnægjandi hætti í grunnskóla, fái kennslu við hæfi**".

Að mínu mati gengur ekki að hafa svona setningu í lögum.

Hvað er kennsla við hæfi?

Setja þarf tiltölulega skýrar reglur um lágmarksþjónustu.

Með því er einnig hægt að marka kostnaðarþáttinn skýrar.

Hverju sveitarfélagi á svo að vera í lófa lagið að auka þessa þjónustu meðvitað eftir því sem efni og aðstæður leyfa.

Það má síðan vera hlutverk ráðuneytisins að fylgjast með, að lágmarksviðmiðum sé fylgt.

13.gr

Mér finnst mörkin um tvo kennarafulltrúa vera of lág. Nóg væri að hafa einn kennarafulltrúa fyrir t.d.50 kennara og tvo, ef stöðugildi væru fleiri.

14.gr.

Mér finnst, sem sérstakt kennararáð þurfi ekki að koma til fyrr en skólar hafa náð fleiri stöðugildum en hér er talið t.d.15. Lita má á það sem allt eins lýðræðislega afgangsmála, að almennur kennarafundur í skólum, sem hafa t.d.10 kennara taki ákvörðun um mál í stað þriggja manna úrtaks, sem væntanlega þarf hvort sem er að kynna málið fyrir sínum starfsfélögum.

17.gr.

Mér finnst betur fara á, að í stað orðsins kennurum komi "**starfsmönnum**".

Rök mín eru þau, að ekki sé rétt að binda aðstoð við nemendaráð við eina starfsstétt innan skólans. Þannig gæti t.d. "fritidspædagog", námsráðgjafi, o.fl.allt eins haft þetta hlutverk með höndum.

22. gr.

Hér finnst mér sem síðasta málsgreinin sé nokkuð þröng . Ekki er rétt að takmarka þennan rétt við veitinga og gistiúsarekstur heldur sé sveitarfélögunum heimilt að ráðstafa þessu húsnæði til annarrar ótilgreindrar starfsemi enda rýri það ekki gildi mannvirkjanna sem skólahúsnæðis.

26. gr.

Vakin er athygli á, að gera verður ráð fyrir töluverðum kostnaðarauka v/framkvæmdar þessarar greinar, þar sem fastlega má búast við, að kaupa þurfi þessa lengingu að verulegu leyti, þar sem kennarar hafa búið við áralanga hefð hvað starfstíma varðar.

27. gr.

Hér er gert ráð fyrir verulegri lengingu skóladagsins, sem hefur umtalsverðan kostnaðarauka í för með sér hann .

Gera verður ráð fyrir að flest sveitarfélög þurfi að greiða fyrir lengda viðveru "Heilsdagsskóla" , þar sem slíkri starfsemi hefur nú verið komið á fót í fjölmörgum sveitarfélögum. Í Reykjavík má ætla að kostnaður, sem fellur á sveitarfélagið verði á næsta ári um 50 milljónir króna.

33. gr.

Skylt er að vekja athygli á því, að um langt árabíl hafa skólar kvartað undan því að kvótar til námsbókakaupa væru of þröngir og alkunna er, að skorið hefur verið niður fjármagn til Námsgagnastofnunar í andstöðu við vilja og meintar þarfir skólanna.

Gera má ráð fyrir að þegar sveitarfélögin hafa yfirtekið rekstur grunnskólanna, verði gerðar auknar kröfur um bóka og kennslugagnakost og það mun hafa í för með sér aukin útgjöld sveitarfélaga.

35. gr.

Huga þarf að nánari útfærslu á þessari grein. Það er t.d. hæpið að skólastjóri einn og sér ákveði að nemandi megi hverfa frá námi að loknum 9. bekk, ef foreldrar óska eftir þeirri lausn. Hér hljóta ýmsir fagaðilar að þurfa að véla um.

37. gr.

Hér er birt sú meginstefna, að kennsla fatlaðra sem og þeirra, sem eiga við sértæka námsörðugleika að stríða fari fram í heimaskóla.

Sérskólarnir eru kynntir hér sem annað úrræði, ef foreldrar meta það svo ,að barninu bjóðist ekki nægilega góð þjónusta í heimaskóla.

Augljóst er að komi þessi grein til framkvæmda sem hin almenna regla, mun kostnaður aukast verulega frá því sem nú er.

Sérskólarnir munu starfa áfram e.t.v.með nokkru minni mannafla og kostnaði en þjónusta við einstaklinga með mikil náms og félagsleg frávik dreifist á fjölmarga skóla, sem þurfa að byggja upp stuðningskerfi hver á sínum stað til að mæta þörfum þessara nemenda.

Það er erfitt að meta nákvæmlega til fastrar krónutölu hvað slík breyting muni þýða, þar sem ekki er unnt að sjá fyrir hversu hröð þessi þróun verður og hvernig hún greinist á hina ýmsu skólastofnanir, sem taka við þessu hlutverki. Þá er þessi málaflokkur mjög huglægur í mati.

40.gr.

Hér finnst mér sem hlutverk skólanefndar sé orðið hæpið og tengist nánast starfsemi skólaskrifstofu, sem væri eðlilegur vettvangur fyrir meðferð mála af þessu tagi. Skólanefnd gæti þó vissulega verið einhverskonar úrskurðaraðili t.d. ef vísa þar máli á nýtt stig.

41.gr.

Hér finnst mér í raun sömu athugasemdir gilda og í 40.gr.

Það er ekki líklegt til árangurs að beina agamálum og öðrum samskiptamálum til slíkrar fagnefndar, sem er pólitískt kjörin.

Ekki er tryggt að þar sitji nokkur fulltrúi með uppeldismenntun hvað þá sérmenntun til að leysa slík mál.

Það er líka eftirtektarvert, að skólanefnd irðist eiga að fjalla um málið áður en leitað er til sérþjónustu á vegum sveitarfélagsins. (minn skilningur textans).

42.gr.

Hér þyrftu nú þegar að liggja fyrir viðmið um lágmarksþjónustu, þar sem það myndi auðvelda sveitarstjórnarmönnum að meta umfang þessarar þjónustu og kostnað.

57.gr.

Nokkuð deildar meiningar hafa verið um gildistökuþema laganna.

Tíminn 1.janúar 1996 hefur m.a. verið nefndur. Mér finnst það ásættanleg lausn og tel að mörgu leyti heppilegt að yfirtakan fari fram um áramót.

Reykjavík 30.nóvember 1994.

Viktor A. Guðlaugsson.